

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egy évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Kisíró 1 frt. 30 kr.
Nyoma az ár 15 krajczár.
Külföldi postán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton

A lap szerkesztése és a nyomatok nyomtatása minden közlemények a szerkesztőhöz küldendő.
B.-Gyarmat, a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton
Hagyomány-közlő: a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton
Hagyomány-közlő: a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton

Hirdetési díja:
Egy sorban 6 sor. Helyes minden hely.
Tartalék 30 frt.
Nyomatok garancia 30 frt.

Magyar és többi országok kiadóhivatalai.
Külföldi postán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton
Külföldi postán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1878-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Kisíró 1 frt. 30 kr.
Nyoma az ár 15 krajczár.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz eszerve, — legcélszerűbben postai utalvánnyal — a nyomtatandó példányok pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

B.-Gyarmat szeptember 27.

A háború még mindig áldozatokat követel, sajnosan kell constataálnunk, hogy a magyar ezredek vannak többésgben a harcztérre, s így az áldozatok nagyobb része minket illet. — Az áldozatok most értékesebbek, mint a „katona fogdosás“ korában; az osztrák hadakozási systema alatt ezek meg ezrek hulltak; de Solferino, Königgratz és a chilumi kőd áldozatait a feledés fátyola borítja; — senki sem érdeklődött irántok, mert az állami katonaság csavargó proletár népből alakított. Most azonban másképp állanak a dolgok; az általános hadkötelezettség szegényt és gazdagot, művelőt és művelőt egyaránt beállít a harcztérre; s a társadalmi élet nélkülözhetlen és kiváló egyénei, a szülők egyetlen gyermekei, családfenntartók, csak úgy lesznek áldozatai a kiméltlen és nem válogató golyónak, mint akár melyik akasztófa virága. — Nem csoda tehát, hogy a háború iránti ellenszenv oly nagy és majdnem általános. — Lehet, hogyha az általános hadkötelezettség a mai gyakorlati kivételben még kiméltlenebb lesz; — a háború, mint nem modern intézmény, — beszélünk, — s a jövő Clójának főtárgyát nem a pusztító harc, de a cultur mozgalmak fogják képezni.

A mostani háborút azonban olyan szükségessé rosznak kell tartanunk, mely nélkül monarchiánknak biztosabb alapot nem vehetnénk jövő existenciájára nézve. Ezen háború indoka a jövő, és bár milyen áldozatokba kerüljön is, — a jövőért elmulasztani mit sem szabad. Nekünk biztos alapot kell vetnünk a keleten a lázongó népfajok között, kik a kancukára és szép szóra egyaránt képesek gyilkolni, — s a kik miatt

az osztrák-magyar birodalom békében soha sem lehetne. Si vis pacem, para bellum!

Sirassuk meg tehát az áldozatokat, de hagyjuk a dolgok folyását s bizzuk azon intézőkre, kiknek becsületes szándékában még nem volt alapos okunk csalatkozni.

Mi részünkről minden olyan tüntetést, mely a jelenlegi tényekkel szemben alakul, elhamarkodottnak tekintünk. Mert az, a most szilárdulni kezdő külügyi politikánk hitelének gyöngítését idézheti elő. Józan ész pedig azt nem akarhatjuk, hogy külügyi politikánk hitelt gyengítse, mert arra, ha valaha, úgy most van leginkább szükségünk, midőn a keleti műveletlen népek szervezéséről van szó, kiknek szervezéséről a mi érdekeinket a monarchia tekintélyével kell támogatni.

A most Pesten alakuló népgyűlést sem lehet másnak elneveznünk, mint elhamarkodott izgatásnak, melynek hasznos hatása a bevégezett tényekkel szemben már nem is lehet. Programja pedig a józan gondolkodás színvonalán nem áll. Most tiltakozni a háború ellen, midőn az már a befejezéshez közel áll, most kívánni a kormány vád alá helyezését, midőn a kormány eljárását az európai diplomácia támogatja, valóban nem csokoly abszurdum. Azok azonban, akik a népgyűlések alakításának titkaiba be vannak avatva, tudják azt, hogy az legtöbbször nem egyéb, mint néhány domagóg feltűnési viszkege. — Csak valljuk be őszintén! Valljuk be őszintén azt is, hogy hova vezettek a török tüntetések és az a pompásan indokolt török barátság?! Bizancz fényes és hatalmas volt Szent István alatt, de minden fénye és hatalma mellett a bölcs király megvetette, s inkább szegődött a még akkor szorélyebb és biztos alapokon nyugvó nyugot-hoz vallási és művelődési tekintetben, mint az akkoriban hatalmas kelet-hez, melynek népei magukban hordták már a romlás magvait. Ezt a romlást még inkább növelte ami törökünk, aki nekünk Várnát és Mohácsot készítette, — a 150 éves rabigát vetett nyakunkra. Igaz, hogy a magyar könnyen feled és nagy-lelkűen megbocsát mindenkinek. Milyen helyet tehát a törököt bántalmazni kezdtek, vissza emlékezve a 48-as dűsö időkre, mi álltunk pártjára és fogadtuk barátságunkba. Megfelelkezve mindenről, csupán a sympatiá belfolyásának engedvén át ma-

gunkat, nem gondolták meg, hogy még sem olyan nagyon természetesen szivetség az a török magyar szivetség, s nem figyeltük meg Szent István király azon bölcs intézkedéseit, melyek a magyart a keletől akkor elvonták.

Sirassuk meg mindem a háború áldozatait, közzük megsebesült honfitársaink vörző sebeit és nyugodjunk meg abban, hogy háborút vér és pénz nélkül soha sem viseltek; de a monarchia biztos jövőjének tekintetéből szükségessé elismerve a mostani, habár nagy áldozatokat követelő háborút, a miatt ne igazságnak a kormány ellen s ne gyöngítésük magunk külügyi politikánk hitelét.

A „Lőcseni Híradó“ 13-ik számában annak b.-gyarmati levelezője „Igazy“ aláírás alatt a legközelebb megírt közgazdasági gyűlésről elémelkedve személyes bibelőlki kegyeskedett.

Mintán már az augusztus havi közgazdasági ülésnek külső alkalmából álcájával vértetve nyilatott ellenem azóta volt, — melyre reflectálni feleslegesen tartottam, — jelenleg azonban már valótlanságok is állít, kénszerítve érzem magam nem mentegés, hanem a tényállásnak felderítése indokából szerkesztő ur lapját igénybe véve válaszolni. Igazy ur, a kit igen jól tudom „quis leo sit“ és a ki meggyék tanfelügyelője személyeért nem egyedül érdeklődik, sőt mindannyiszor a midőn a nagyságának magán, avagy hivatalbeli ügye kérdésben forog, érdekeskedik is, sőt jelt tudatásában azt mondja, hogy „Ebecsky helyett, ki betegsége folytán meg nem jelenhetett, Balogh Gyula elődjé, hogy a b.-gyarmati iskolaszék kérvénye folytán az itteni polgári iskolánál megejtendő segéd-tanári választásához Hanzély L. küldött ki, továbbá a tanfelügyelőnek azon javaslata, mely szerint kívánja, hogy a kiküldött bizottsági tag a vizsgákkal hátrálékban lévő itteni polgári iskolai tanárokat igéretük bevéltására komolyan figyelmeztesse. Kéményfy József a javaslatot visszautasítván, kért, mintán szerinte ilyen figyelmeztetés nem a kiküldött hatáskörébe tartozik, hanem igenis a tanfelügyelőnek kötelessége. A bizottság ez értelemben határozott, mit én részéről külsőnek talállok, mintán ez ügy első sorban sem ide, sem oda, hanem egyenesen az iskolaszékhez tartozik, mely is az illető tanárokat azon feltétellel választotta, hogy egy év alatt a kívánt vizsgákat okvetlenül letessék. Nem tették le, így hát az iskolaszék volt hivatalos kötelessége figyelmeztetni, csak ha a figyelmeztetés nem hozzaát volna, a tanfelügyelőhöz fordulni, ki iránt, feltéve, hogy intézkedése eredmény nélkül marad vala, a közgazdasághoz fordul, de beadványa itt már nem javaslatot, hanem panaszt képez. Különben volt eset, hogy a tanítók vagy tanároknak, kik ily feltételek mellett választottak, a vizsgáttal való határidő egy évvel két évre meghosszabbított, ha az iskolaszék az ügyet bizonyos tekintetektől fogva magáévé téve, ez iránt illető helyen folyamodott. A tanfelügyelő tehát itt is kimondotta, hogy a tanügyre vonatkozó dolgokat evidenciában tartja és bizonyára sajnos, ha mindig találkoznak, kik csupa merő „lauus“ból, vagy meglehet más incidensből akadályokat gördítenek a tanfelügyelő működése elé? És hogy a merőből mindig nekem jut a legnagyobb rész! részéről nem észleltem, azt igenis tapasztaltam, hogy nem személyből, hanem a tanügy iránt való jó fel fogott érdeklődésből fogva a közgazdasági bizottság a nagyságot eredményt tanúsító működésre folytonosan markálta, és pedig, ki a hatalmasok komor tekintete által magam megtanítottani egyáltalán nem engedtem, tettem-e igaznak vagy sem, minden háborús nélkül őszintén megmondom a mit jogosnak vélek, és megnevezem azok csúszalának tartok.

beszárás megfoghatlan, hiszen maga igazy ur beismeri azt, hogy a polgári iskolánál megejtendő segéd-tanári választásból kiküldött közgazdasági tagnak hatáskörében nem tartozhatik a vizsgákkal hátrálékban lévő polgári iskolai tanárokat igéretük bevéltására komolyan figyelmeztetni, midőn tehát én ezen javaslata ellen felszóltam, azonnal „lauus“ nem vezérlehetett.

Azon állítás pedig, miszerint én a figyelmeztetést a tanfelügyelő körébe tartozónak lenni állítottam volna, merő koholmány. Hőmemről éppen ellenkezőleg az mondatott, hogy ez az iskolaszék kötelessége lévén, a figyelmeztetés, a segéd-tanári választásnak megejtéséhez kiküldendő közgazdasági tagnak hatáskörét kétsésszerűen, mely indokból fogva a tanfelügyelői javaslataknak ezen részét kihagyatni kívántam, ezen indítványom közakarattal a bizottság által — a tanfelügyelői helyettes bejegyzésével — elfogadtatott, tehát annak határozatává szűke ki magát.

Felöttő igazy annak azon pekkendi negyelye „A tanfelügyelő itt is kimondotta, hogy a tanügyre vonatkozó dolgokat evidenciában tartja“, hiszen tudommal a közgazdasági ülésben a nagyságnak javaslata nem azért hibáztatott, mivel ő nem tartja a dolgokat evidenciában, hanem az oknál fogva, mivel bürokraticus agyán tartásokon túl nem terjedkedik. Egyébként, hogy jelenben a nyilvántartási kötetmel sem bílt meg a kellő mértékű, igazy ur, az tény, miszerint az egyik tanító a vizsgát letette, melynek folyamánynaként teljes kötelességnek folyóitán iránt a nagyméltóság vállalt és közoktatási minisztérium a tanfelügyelőtől utján felkérte, ehkép tehát csak az egyik tanító lehet hátrálékban és így a tanítók hátrálékát kibővítő nyilvántartás a tényekkel homlokagszant állkozik.

Valótlan igazy ur azon állítás is, hogy tanítónak a vizsgáttal való határidő egy évvel kétfőre az iskolaszék által meghosszabbított. Mindazon által ha alop okoknál az megtörtént volna, azélti azt bizonyítanék, hogy az iskolaszék aljárásban lauszt, vagy beszűrés háson méltányosság és humanizmus követelményei vezérlik.

Hogy a közgazdasági bizottság tagjai csupa merő lausztól, vagy más incidensből gördítenek akadályokat a tanfelügyelő működése elé? És hogy a merőből mindig nekem jut a legnagyobb rész! részéről nem észleltem, azt igenis tapasztaltam, hogy nem személyből, hanem a tanügy iránt való jó fel fogott érdeklődésből fogva a közgazdasági bizottság a nagyságot eredményt tanúsító működésre folytonosan markálta, és pedig, ki a hatalmasok komor tekintete által magam megtanítottani egyáltalán nem engedtem, tettem-e igaznak vagy sem, minden háborús nélkül őszintén megmondom a mit jogosnak vélek, és megnevezem azok csúszalának tartok.

Igaznak azon fenyegetésre, hogy erre, valamint múltkor tudatására vonatkozólag legközelebb fog kiterjeszkedni, csupán válassz, miszerint ha nem fordítom háson kereskednek, állok elébe, ha pedig igazat mondani fogna, én nem fogom érte fejt beidzni, sőt azt sokan sem vesedem, nem lévén természetem ok nélkül feljajdani, még kevésbé álcázva oly martyrusághat, utalni, a melyeket önmagamnak okostam a rovtól.

Reményfy József.

Nincs szándékomb helyet mint az, a ki mindentől bajtól és elmaradástól kénytelen, érzelmeknél elpárlatására, a humanizálót látni. — Ily súlyos helyzetben látnak vergődni egy kora és állásánál fogva tisztességet uti embert, a ki mint a „Lőcseni Híradó“ b.-gyarmati referense, a lap folyó hó 22-iki számában tudatást küld a közgazdasági ügyeknek f. hó 8-iki üléséről; tehát éppen harmadik hétre az állás megtartása után. És még egyébként nagyon alkalmas a lapnak

ily gyors ajándékozás által érdekességét kimerítve, másrészt bizonytalanság és kétség mer fel a tudomány sávéra, a ki a tudományt meg van érdeklődve az alapfogalmakról; mert hiszen csak merítésből lehet az őt megfogadni 2-3 lap tudományból; azaz egykét frászt, vagy annyi, amennyi a jobbra balra, a megvan adva a cikknek az eredetisége; de őt az nem érdekli, hogy a tudomány az világban, melyről oly általánosan referál, személyesen jelen volt legyen.

Hogy pedig jelen nem volt, el kell mennünk onnan, mert maga mondja, hogy „E betegségek miatt megemelt jelenlétet”. Ezen úti úri egyén a Lőcsői Híradóba beküldött említett cikk alatt „Igazs”-nak nevezi magát. Am badd legyen ő „Igazs” egyébként, de abban csakugyan nincs igazs, hogy a Nógrád megyei tanügyi bajok nem léteznének, ha azokat Reményi József „Igazs”-ja és más „Igazsokból” mármint akadékoskodásai nem hozták minduntalan szíre. Innen azt is lehetne következtetni, hogy az a H. G. telán vezélt társas Igazs urak, és egy titokban a tanügyi ügyekről aspirál. Egyébként legyünk méltányosok. Elhiszük, hogy a tanügyi, melyre igazs ő mint tudósítása valódi célja és tárgya, azaz egyszerű kancaal mázáraként, végre ráér, és ezt folytatni igéri, igen közelről, vagy helyesebben mondva: közvetlen közelről érdekli; elhiszük, hogy lehet és van hiba a rendszerben is; de hogy his és a Stallum, melyről meg van írva: „quoniam de odore...”, mindentől és bármilyen viszonyoktól is nevére kegyel; de az is tagadhatatlan, hogy sok függ az ügy élére állított vezér tényesütről, és hogy Nógrád megye kezdettől óta kizárólag folytonosságában van a tanügyi vezetése körül tapasztalt ügyfolytatásnak. Miniszteri rendeletek pusztá külsővel nem lehet a tanügyet practice eligazítani.

Tanügy

A népiiskolai oktatás, noha annak felvirágztatása céljából az 1868. XXXVIII. t. sz. szigorú rendszabályokat szab elő — most is csak azon helyzetben van, hol a múlt évtizedekben volt. A népiiskolák megnyitattak, de csekély kivétellel kongnak az éremektől. A tanárokon és tanítókon kívül a tanfelügyelő, iskolamester, gondnokok, községi előjáróság, iskolátogatók, azazval egy egész apparátus van hivatalba arra, hogy a „tanügy” — a kor kívánalmaitól képest nagyobb lendületet vegyen, s hogy a jövő számára oly nemesdék kerüljön ki, mely mecsak a műveltség színvonalán álljon, hanem a haladás színterét is biztosan elbogarassza.

Hja, de mikor ez a pangás, nemcsak a jó akaratú intézkedéseken, vagy pedig a tanügyi vezetéssel megbízott egyének kötelessége mulik; hanem nagyobb részt a szülőknél és azoknál az iskolakerülő lakosoknál.

Hogy az ilyen bajoknak elejétvezzék, alkalomszerűen találjuk egy német lap következő németül küldeni:

A népiiskolai oktatás ügyhez nem közvetlenül közel álló köröknek fogalmuk sincs az évenként előforduló iskolamulasztás elterjedéséről, s ezen felettébb hátrányos befolyásról, melyet a néha, mondhatni „járva-nyozan” fellépő „iskolakerülés” a tanítás eredményére gyakorol. Népiiskoláink és azok által elért taneredmények jobban megfigyeltetnek az utóbbi időben, mint valaha, számtalan okok felhozattak a mik eredményre hározan hatnak, míg a gyakran tömeges iskolamulasztások tekintetbe nem vétettek, holott valóban ez sem az utolsó oka annak, hogy népiiskoláinkban nincs minden akként, s mint lenni kellene.

Hogy egy bajnak megszüntetését eredményez munkálkodunk, mindenképp az azt előidéző okokat kell ismerünk. A gyáberi és hátrányos iskolamulasztások oka — ellentétben a betegségekkel — legfőbbnyire: 1. Rosszul nevelt gyermekek vásárlása; 2. a szülők hanyagnága és közönyössége; és 3. telán a kellő ruházat hiánya.

Tudva a tömeges és a törvény által nem engedélyezett okait az iskolamulasztásoknak, az ellenzerek is úgy szólván szemünk előtt felelnek. A semmirekellő, az iskolamulasztást mint sportot gyakorló, bitangok ellen, a szülők segítségével vagy a nélkül, szigorúbban kell eljárni mint eddig. A községek kötelességéről megfogalmazott

szöveget, kik gyermekeiket a mindennapi iskolátogatásra nem serkentik, a községek tanügyi törvény mindazon módosításaival kell kötelességük teljesítésére kötelezünk, a mik az iskolára felügyelő községek kezébe vannak adva. Ebből folyólag következik azkedés, hogy az iskolák felügyelősége a maga részéről, az általt kötelességeket egészen komolyan vegye.

A mi pedig az iskolamulasztásoknak a téli ruházat hiányából származó okait illeti, az is csak a nyilvános jótékonyág útján lehet megítani. Tényleg vannak is már ilyen jótékony egyesületek. Működésük azonban — mint az az utóbbi évek iskolamulasztásai kimutatásából kitetszik — sajnos még nem kielégítő eredményre, mindössze igen kíváncsok volna, hogy mindinkább több és több ember- és iskolabárátok egyesüljenek e közös célra.

Legcélszerűbb módja a „szerbtövis” kiirtásának.

(A következő célszerű körzvényt kaptunk közlés végett) 671—A. Körömbeli községek bíráinak!

A községi pástörök úgy, mint a magányos gazdák családjai már kezdének el-elalkudozni.

Felkértem tehát most időszerezleg körömbeli községeink bíráit, hogy egy-egy maguk, amikor t. i. a községi pástörfele családokat fogadják, legyenek meg, valamint községekben minden egyes családtagot gazdákat földbirtokos és gazdatiszt urakat odautasítsák, hívják és kériék fel, hogy új családokat csak azon kikötéssel fogadjanak fel, mely szerint kötelességük tagyék neki, hogy amerre nyájával, gulya, ménes, vagy csordájával fog járni: a szerbtöviset amint csak bujai kezd — kivágni és kiirtani köteles lesz; ellen esetben az ő béréből fogadott napjamosokkal fog az kiirtatni.

(Tapaatlalásból tudjuk, hogy a szerbtövis leginkább az utak szélein és a dőlőkön szokott legagyobb mértékben bujni. Az utak mellett pedig és a dőlőkön azért leginkább, mert ott a marha egymás mellé dörzsolódik, legyekedik, nyalakodik stb. s így törén, farka és szőréből legtöbbször beragadt magot elhullajt. De egyszerűen itt van legjobb alkalma a pástörnek is azt kiirtani; mert míg marhája delel: ő ne élme napon a hasát, hanem tegyen egy kis hasznot is annak, aki neki konyerrel ad. Botránykodik az ember sokszor, midőn történetesen delelő nyájak mellett el megy! Majdnem köröskörül el van szegény marha barikádosva a gyönyörűsége rommaringgal s a lósa kanám vagy juhász napnakkipocskelt basál horgog az egy szál vakrózsabokor tövében.)

Ha ezen szabályt minden községi bíró, minden gazda és földbirtokos vagy gazdatiszt úr pontosan megtartandja (a maga javáért pedig) bizonyosnak lehetünk benne, hogy a káros nővény buja tenyésztését megakadályozzuk.

A megyei szabályrendelet értelmében jogom volna önöket ezen ügyben kötelességük teljesítésére hivatalosan felhívni és figyelmeztetni, hanem most csak szépen és barátságosan felkértem, és megköszööm egyasszemind avégből is, hogy ezen jószándékú körzvényemet a magán földbirtokos és gazdatiszt urakkal is láttatassák.

Most az egyszer nem elégsem meg azszal, ha csak önök maguk láttatossák, hanem annál inkább szeretni fogom, mielőtt több földbirtokos és gazdatiszt úr aláírásával jellel adja jószándékuk helyeslése és elfogadásának. „Egyesített erővel elbánunk ellenfeleink.”

Kelt Székelybányán 1878 szept. 20.

Sikluti István,
kerjesz.

Főtisztelendő Dr. Macborányi Gusztáv hányakörűlti püspök úr által aug. szept. hóban megajított canoneseri egyház látogatás alkalmából a bocses lapok számára írtvezem a külsőmény fonalát, ott ahol azt hártáram Patz Lajos esp. jegyző úr leteré, ugyanis:

Itér községből Plachy Tamás úr fényes fogatán, megelőzve azt a béri bandérium

megindult a püspök úr aug. 19-én délután Vayváros felé: a határon az egyház előjárói üdvözölve a főpástort, a mostani napra tudva a vanyarai bandériummal folytatott útját ezen csak mult század elején keletkezett községbe. A harangok sügése, és az egyháshívek örömtől repeső éljenui között megérkezett a főtisztelendő a paplakra, hol az egyház lelkesen saját és hívei nevében fűt heggyeltes szeretettel fogadta főpástort, minok előtte az iskola növendékek a tanítók élén üdvözlétkébe mély tiszteletűk a szeretetűk zálogát bemutatniak volna. Itt várta a főpástort a nógrádi ev. esp. reasé két hitközsége t. i. Dessewffy Ottó kitérdeműlt esp. és körűlti felügyelő, és Veres Pál jelenlegi esp. felügyelő urak. Ezek szívélyes üdvözlései után felolvastattak a jegyzőkönyv, melyből kitűnt, hogy Vayváros 1710 körül keletkezett, s 1783-ban önálló gyülekezetté alakult. Eddig volt 7 papja és 10 tanítója. E község és egyház legfőbb jótétói, vezetői, tanácsadói a Dessewffy és Veres családok. A jegyzőkönyvben említett adományokhoz kívül fényesen igazolja azt az iskolagyűgyek oly magas színvonalán álló embere, mint a miúlytelán nógrád egyetlen egy községe sem dicsekszik. Van majdnem tükéltelen boronozott két iskolája, két tanítója, kik jó fizetéssel vannak ellátva. A növendékek száma ismétléssel együtt 182, 989 lélek után, miből kitűnt, hogy itt iskolakerülők nincsenek.

Ezek után Veres Pál esp. felügyelő úr vendégszerető házána az egész küldöttség elszállásolva lett; hol a házi aszony és leánya Rudnay Józsefné ő nagyágaiak a különben is fényes csatált kedves társalgással szórakozták.

Aug. 20-án főpástörünk meglátogatta az iskolákat, s kedves emlékekkel távozott onnan, különösen Oastroka Lajos úr osztályából, kiknek ügyes catechetikai előadása nem hágy fel kíváncsi valót.

Aug. 21-én tartatott meg az istentisztelet, hol Maróthy Emil helybeli lelkes úr Pál Efex. írt levelének 2, 9—22 nyomán lelkes beszédében fejtegette: Az apostolok fundamentumán épült egyház ismertető jeleit, mire ő főtisztelendő mesteri beszédében erősítette a híveket: a hit és buzgósság az erény és igazság iránti búségben.

Az istentisztelet után Dessewffy Ottó helybeli felügyelő úrnál, mielőtt a háziaszony ő nagyága szokott szívélyességével fogadta volna főpástörünket egész kísérettel, s kedves társalgása mellett, fényes lakomával végződött az ünnepség.

Déltűn megindult a főtisztelendő kisérettel Gata felé Veres Pál esp. felügyelő fogatán. Gatai határon Pronay Péter úr, Gatai a tanuló a lelkes üdvözölve a főpástort; különös bemutatások után olvastattak a jegyzőkönyv, melyből kitűnt, hogy Gata már már 1620-ban ev. anyagyülekezet volt s működött abban 18 lelkes, s névleg ismert 5 tanító. Lelkesm 440, tanuló 79. Ennek előlvasása után kedélyes csatált következett, hol főesperes Vladár János úr találós és elmés adomái az egész társaságot kitűnő derűtségben tartották.

Aug. 22-én tartatott meg az istentisztelet, hol is helybeli lelkes Patz Lajos úr Mark. 16, 6 nyomán igaz ihletéssel fejtegette: Valjón lakozik e hívei között Jézus, még pedig egyesek szívében, egyes csatlódnál és az egyház egyetemében: mire főpástör úr a fentebbi tárgyat saját előadásával egyöntetűvé levé értekezett: Hol, lakozik a Jézus lelke: ott ahol az istenben hit, a szeretet, a jótétemény és buzgósság által az emberi szívben gyökeret vert.

Isten tisztelet után, az iskola vizsgálatot meg, hol is vezetés jótétemény tanítónk Zselli Lajos úr bemutatja növendékeit s egyes kérdésekből kitűnt, hogy a gatai iskola jókezeke van bízva daczára annak, hogy a tantörök a tanügyi kívánalmainak meg nem felel. Ezen egyház építései általánban alhanyagolt állapotban vannak, ennek egyik oka a számtalan csapás, tífus, cholera, stb. mely ezen egyházat érte; de az ő lelkes erélye a legesobb reményekre jogosít fel, hogy e bajokhoz rövid idő alatt segítve lesz.

(Folyt. következik)

Adományok. A mikolcsai egri és a borai viskószőlők javára adakoztak.

Mitru Marietta 24 ik száma ivén (Pribelől Hontmegye). Dessewffy Pál né 12, csó (Mikolcsai) mikolcsaiakra 2 frt. egriekre 2 frt. zaboraiakra 1 frt. Lankháry Amália és Katalin. mik. 2 frt. agr. 2 frt. zabor. 1 frt. Mitru Marietta, Stör Matild, Frólik János, Székely György, Draskóczy Gábor, Székely Gyuláné, Gyura Lajos, Heli Ágost, 1—1 frt. Belusoczky N. szv. Vörödy László, Fabricsz Mária, Varga Ferenc, 50—50 kr.; Bodicszky Tivadarné, Karpiesz Pál 40—40 kr.; Obetho Zoltannus 30 kr., N. N. 10 kr., összesen 21 frt. 20 kr.

Guttmann István né 30 ik száma ivén. Guttmann István né, Gr. N., bízva Bernát 1—1 frt. Vinter Teréz 70 kr., László János 60 kr., Lang Fanni, Reményi Károly, Farkas Ferenc, Böhm Johanna, Brunsinger E., Gasdik Lajos, Szommer Károly, N. N. 50—50 kr.; Quittner Johanna, Oskaliczky János né 40—40 kr., Komall Gyuláné, Benedek, N. N. és N. N. 30—30 kr., Pethő Károlyné 25 kr., N. N., Markus Samu, Spiczor Betti, Rády István, Silberer Adolf né, N. N., Jónás Hozs 20—20 kr., Biser Ferenc, Löffler Áron, N. N. 10—10 kr., összesen 12 frt. 25 kr.

Trajbjár Amália 16. sz. ivén. Trajbjár Clotild 70 kr., Trajbjár Gusztáv né, Ambrózi Eleonóra 50—50 kr., Coormakné, Székely Thoma Malvin, Némethy Gyuláné, Sulez Emma, Tajthy Katalin, Felsenburg M., Rikar Johanna, Lathkesz né, Trajbjár Amália 40—40 kr.; Szardusz Emma, Szalay István, Baloghy Antal, Schell Gizella, Ebenfűrer György, Rácz Pál, Budacz Zsigmond né, Rády István né, Bohus Amália 30—30 kr., Teratyánszky Amália, Lóráy Berna, Selon Mária, Veszolovszky János né, Matyasovszky Bétáné, Lipthay János, Csandoly Etelka, Gyuricné, Szardusz Józsefné, Chikán Ignác né, Tavaszai Antal, N. N., Kovacsik Gál János, Pribelől 20—20 kr., Brunner József, Egy valaki, Holecz né, N. N. 10—10 kr., M. J. 6 kr., összesen 11 frt. 46 kr.

Gozsda Marietta 14. száma ivén: Egy volt mikolcsai lakos és N. N. 1—1 frt., összesen 2 frt.

Manosay Alajos né 5 ik száma ivén. Manosay Alajos né 2 ft. 16 kr. Csibur Vilmos 1 frt. Piróth Károly 1 ft. 50 kr. szv. Kovács Pálné 20 kr. Szilvás Ferenc 25 kr. Összesen 5 frt.

Chikán Mihályné 42 ik száma ivén: Reményi József b. gyarmati lakosképénstár igazgatója a mikolcsaiakra 10 frt. az egriekre 10 frt. a zaboraiakra 10 ft. összesen 30 ft. Reményi József a b. gyarm. népbank igazgatója 20 ft. Reményi Józsefné, Tomosko Nándor, Villi Róza, Baldessing Józsefné, Kovács Sándorné, Jankó Károly, Bodnár István, Pajor István né 1—1 frt. Elezser Klemma 60 kr. Karlik János né, Kubányi József, Hercsfield Eleonóra, K. H. B. L. Silberer Adolf, N. N. Hígóc. Felsenburg Adolf, 50—50 kr. Imády K. Rezsőné N. N. N. N. 30—30 kr. Toraycs Mária St. 20—20 kr. Összesen 65 ft. és 10 kr.

Az 52 ik száma iv. F. A. kissegyesület eredménytelenségi vizsna küldött.

Felkérjük a t. istentisztelet, hogy a gyűjtést okt. hó 2-áig befejezni, az eredményt a jelzett hatánap déli 12 órájáig valunk küldni, — a d. u. 3 órákor a meggyház kis termében a végeredmény megajánlása és a gyűjtött összeg mikolcsai leendő felosztásának meghatározása céljából, megjelenni sziveskedjenek.

Aki a megjelensébe nem talál akadályozva lenne, felkérjük, hogy a gyűjtés felosztására néve írásbeli nyilatkozatát okt. 2-án dé. ó. 12 órájáig legyen szives a szorokosságban beküldeni.

A t. adakozók nevei folytatásban közzétetni fogunk.

A beosztott szorokosság javára 4 h. le tépés érkezett szorokosságunkhoz Lőcséről Kovács Huzsper Alvin aszony adonvelő intézetéből, mit a d. orék intézet tulajdonos — kényszerített el a növendékek által — Kék Lászlóné B. Gyarmatról 8 kilo 2 dgr. székely és tépés — Fogadják e nemes lelkűléte aszonyok a nyilvános kényszerítet. A tépés rendeltetése helyére küldték.

Gazdászati.

Hátfel buza párhusamos művelés.

Pránerky Gusztáv.

VIII. kötet.

A tények és tapasztalatokhoz, melyekről az előző cikkek szóltak, egy eszmé és egy „tehát” fűződik az Adelaide buza illétsége, — és egy másik eszmé és „örge” hazai buzáknak nemesítése körül.

Nem akartam ezekkel az utolsó cikkekkel túlolytani; De annyi beszéd után a buzamagról így külön menjen hát érlelni a két eszmémagocskát is.

Hat helyen állítottam az utolsó három év alatt Adelaide és tiszavidéki nemesített buzákat comparatív művelésben egymással szemben. A hat helyről nyert magtermések holdankénti átlagban ennél 9-44 — annál 11-27. hectoliterrel jegyeznek. 1883. hectoliterrel, vagy közel három póza: mérővel 1200 négyzet ölönként termett tehát az Ausztráliai átlagban többet, mint a nemesített magyar buza. —

Ezen átlag többlet, bár nagyobb térfogathoz viszonyítva nem megvetni való különbözettel képes befolyásolni a tiszta jövedelem mérlegét, — elenyézik azon ismeret 1873-iki komárom megyei átlag irányában, mellyel az Adelaide, a kormány hivatalos adatai szerint az ürmértékben 300 percentot verte meg a vidék otthonos buzáját.

De nem a nagyobb tenyésztő magában, mely más esetekben már sokkal nagyobb mérvek szerént volt, constatálva a honosított felhívásfaj részén, az, ami itt különösen kiemelést igényel; hanem a vegetatívtenyésztő combinatívja, melyek határa alatt Szécsényben ennek nagyobb tenyész ereje nyilvánult. Mert az az eredmény állott elő itt, hogy még azon egy esetben — a hatos kísérletnél, tudniillik melyben Adelaide és Mokri féle buza erősen trágyázott talajon, teljesen egyenlő termő conditiókkal állottak hasonlítást, az előbbi termés csak 2/10 hectoliterrel volt holdanként több; ugyan az más öt esetben, melyek mind egyikeben ama conditiók csaknem mindenképpen névbe rosszabbul volt állítva, mint verseny-társai, mégis kétszeresre nagyobb többlettel mint amott, haladta meg ennek ezen öt termésből származó mennyiség átlagát!

Miért van az, hogy erősebb tenyészű törvény csiraképesebb magja, más gyengébb irányában, nagyobb terméserejét, soványabb talajon nagyobb mértékben érvényesíti, mint gazdagon, a növény physiologia meg magyarázza.

De ebbe most nem bocsátkozom. Elég, engemet párhusamos művelési kísérleteim ezen eredménye ellenállhatatlannal azon következtetés felé hajtott, hogy az Adelaide inkább országunk dombos, agyagos és kevésbé erős talajai közép és felső vidékeinek, mintsem a gazdag alföldi buzája.

Támaszt keresve más oldalról is ezen eszmének, előszedtem azon a kormányhoz 1874-ben adott jelentéseket összehasonlító kísérletekről Ausztráliai és magyar buzával, melyeket Kónesi Kálmán a „Földművelési Érdekeink” című gazd. hetilap 1874-iki 49. és 59-ik számaiban végeredményeikben közölt volt.

E jelentések 77 kísérleti esetet foglalnak magukban. A combinációk és következtetésekre nézve, melyeket Kónesi ezekből levont, utalok a nevezett lap idézett számaira.

Az én célomra azonban ezen adatokat némi részben másként kellett csoportosítani, mint a földművelési minisztérium hazafias érdemű tanácsosa tette. Ő t. i. amiősegre is volt tekintettel; én márérdeműtőlnek veszem, hogy a jó hazai, hacsak a termésre ható tényezők nem lényegesen eltérők, méltó mázsként körülbelül egy kilogrammal mindig többet visz mint az Ausztráliai, következőleg kibagytam azon eseteket, melyeknél csak a súly játszik közbe, meg azokat, hol csak egyik buzáknak termés mennyisége van adva, vagy a melyekből semmi ki nem vehető.

Igy 71 eset kerül combináció alá, s ebből igen érdekes végeredmény lépazomunk elé. —

A 71 eset közül 35-ben a magyar, 36-ban az Ausztráliai van termés mennyiség-

ével többségben. A magyar több tételeinél huszonkétszer fokozik a birtok, melyen ilyen elerített, a nagy rónán vagy a dunántúli síkon, vagy ezekkel homogen természetű földön, és 13-szor változatosan dombos, völgyes felszínen. Az Adelaide-féle többség 36 esetben ellenben azon arány éppen megfordítva áll, mert huszonkét birtok határozottan közép vagy felsővidéki characterrel viselő területekre van helyezve, és 14 alföldi jellemű tájon.

Más elszórt jelentékek is, melyek az 1874. és 1875-ik években, midőn ezen érdeke még friss volt, a szaklapok, nevezetesen a „Földművelési Érdekeink” hasábjain az Adelaide buza termés eredményeiről megjelentek s azokról alig egy kivétellel kedvezően nyilatkoztak; majdnem mind háttas vidékekről származtak.

Ha ha az érdek a tárgy iránt a nemzetiségi szalmáltat természetű nem követi, vagyha lótoznak is így újabb adatok, de ezek, amint már megismertük, némán otthon ülve nem maradnak: a nota a legnagyobb valószínűséggel, most is ugyanazon hangkulszól fogva szólani.

Azon kérdés tehát, hogy az Adelaide buza hazánk nem annyira erős buza talajjal bíró, felső dombos-völgyes vidékein, versenyben azon vidékek helyi buzáival, természetűtől a biztos előnyövel? — aligha túlnemhaladta már a kísérletek stádiumát.

Magam a tapasztalatok után, annál később állok az igennel a kérdésre, mivel itt azon egy, némi alaposítással bíró, az aczélesség és szinbiótát ömlítő ellenvetés is elcsúsz, mintán felvidékünk amennyiben buzában feleslege van, azt úgy is ritkán hozza Budapestre, hanem felső vasút állomáson egyenesen északra szállítja oly tartományokba, hol mint a minap erre példát hoztuk a könnyebben öröklődő buzáknak még kisebb piacra találunk, mint a piros aczélosak. —

Más stádiumon, azaz még bold a kísérletek körén áll, nézetem szerént a kérdés alföldi talajjal és viszonyokkal szemben. A két kísérletnek, melyet ilyenem talajon tettem, s melynél többet tonni alkalmam nem volt, eredményei ellentétiek egymást. De mint csupán kettő egyhangúságok esetében is, csak mint adalékok számíthatnak, más számosság hasonló kísérleti adatok mellett figyelemre. Másoldalról pedig nem igen jöttek többnek tudomására, mint a menyit az 1874-iki casus ide vonatkozó részletei mondanak; ez pedig mint láttuk, nem kedvező az Adelaide részére.

(Vége következik.)

Hírek.

Hymen. Hontmegye alispánjának Podborszky Györgynek testvér. Podborszky Gizellát, Hontmegye és a fővárosi körök egyik szépségét s előnyösen ismert ének-művésznőt f. hó 23-án vezette oltárhoz Rakovszky Aladár pesti bankár, Hontmegye Alsó Terény községében. Az esketési szertartást a korponai apát végezte. Vőfélek voltak Bárd Múthényi László főispán, Rakovszky István képviselő és Huszár Béla. Esküvő után a boldog pár Olaszországban teszi házasságát. — Elhírezték Florián, a b-gyarmati takarékpénztár derék könyvelője és Zeélyi birtokos szep. hó 25-én vezette oltárhoz Nedics Emília kasszonyt, Nedics János b-gyarmati gör. n. o. lelkész bájos és szelleműs leányát. Az esketési szertartás Zeélyben ment végbe Szerencsés és boldogság kísérje frigyüket.

A honvédtisztek által szep. 18-án rendezett táncszóró, mely fényes bálunk is beillott volna, — törzské miatt kiszorult a mult számból. Most röviden csak annyit jelezünk, hogy a mulatság azok között sorozható, melyek az ügyes rendezést és a festelen jókedvet tekintve párokat ritkítják. 32 pár tánczolt összesen. A rendező bizottság élén Forgách főhadnagy állt.

Városi körgyűlés tartatott B. Gyarmaton a városi ház nagytérmeben Burinss Mihály előkeltő alatt, melynek legkiválóbb tárgyat képezte a megyei közkórház kérdése. Mint tudjuk a megyei közkórház eszméjét megyénk főjegyzője Komjáthy Anzelm úr még 1876-ban penditette meg egy megyei körgyűlésen, mely a módosított kidolgozása s a részletes tervezet elkészítése céljából egy több tagból álló bizottság küldött ki. A bizottsági tervezet azonban közbeeső akadályok miatt el nem készült. Most felazóztatott B-Gyarmat városa hogy mily előnyt akar biztosítani a megyei kórház részére? Ezen kérdés megvitatása és a bizottsági tervezet végleges megalapítása végett ül össze a bizottság

ma f. hó 29-én. Az eredményt t. olvasóinkkal, kik bizonyára örömmel olvashatják az újabb feltevéseket és az újabb eredményeket közölni fogjuk. A másik tárgy volt, a Burinss Mihály városi bíró által a töröksebesültek javára gyűjtött 252 ft-nak, hova fordítsa. Az előkeltő, noha a pénz a t. városi bíró által még tavaly a gyűjtések után lotóba helyeztetett, több véletlen eset keletkezett. De a kéredelemben most az egyszer uinea veszély. Ha annak idején elküldte volna azt a bizottság, könnyen megesik, hogy az ezen segély pénz által megmentett török sebesültek határaink ellen harezolnak. Reményi Józsefnek ama okos ideája támadt, hogy a pénz, ha oly hosszú időn itt bevert egy két hónapig akkorra bizonyosan meglétezik a sebesültek javára, ha annak is maradnak vagyonatlan özvegyek apátlangyermekek. Ezek segélyezésére fordítsák majdan a nem megvetendő összeg. Az indítvány természetesen egyhangulag elfogadott.

A 32-ik honvédszázados gyarmati szep. hó 24-én fejezték be B. Gyarmaton. A legénység örömmel szedett buza.

Polgárság jótékony célú műkedvelői előadás fogartatni a hó 29-én. Előadatik I. „Apró félreértések”, angol vigjáték I. felvonásban. Szereplők: Keller Ilona, Sánta Vilma kasszonyok, Turay Sándor, Lany Géza, Udvardy László, Décsy Sándor, Mézáros Lajos és Lindmayer Bertalan urak. II. „A nagyvilág” vigjáték I. felvonásban. Szereplők: Vidák Irén kasszony, Udvardy László és Herceg Vincze urak. — A tiszta jövedelem a hontmegyei mozgósított katonák szűkölködő családjainak, valamint a megyebeli sebesültek javára fog fordítottatni.

Az egyetemi ifjúság Földvári Mihályt, Hontmegye felfüggesztett alispánját bizalmi irattal a mint halljuk — faklyás zenével szándékozik megfizetni.

Pulvazky Ágost ott volt, ki Tuzlába bement; nincs eddig semmi baja.

A folyó hó 24-én rendezett műkedvelői előadás eredményének kimutatása előttünk van, és így alkalmat vesszünk magunknak hogy azt köz tudomásra juttassuk. Az összes bevétel volt: 129 ft és 60 kr. (az utóbbi feloldoztat N. N. 161) ebből költség 49 ft. tehát maradt: 80 ft. Ez összegből átadta a színházrúla az előadás és ki fizetve a rendezőnek adott tiszteltírtat, maradt 30 ft 60 kr. Ez összeg a többi adakozott összeghez esatoltatott. A beküldött izekon jelzett adakozásokat a jövő számban közölni fogjuk a végeredmény kitüntetésével.

Bosznia. Csütörtökön érkezett seregnyők tudatják, hogy Bosznia keleti és nyugati részében, hol a legmakacsabb ellenállást fejtették ki a fölkelők, alvófélben van a harci tűz. Seregünk kombinált menetben szorította meg a fölkelőket, kik vagy szétverettek vagy megadták magukat. Tuzla, bal-vezéruik is nagy esztét várak; önkénytelen megbódot. Az előnyomulás mindenfelől rohamosan történik. Most már constáltható, hogy a főerőmeddigelégő Szafjárdi, ki csokelyi haderejével rendkívüli akadályokat győzött le a teljesen fedezte Philipovic hadtestét. A megazorult fölkelők egy része, körülbelül 1500-an átmenekültek Szerbiába, kiket ott lefogyerestek. Általános a panasz, hogy a levelezés az occupatio szinterével a lehető legrosszabb, pedig sok szölkének áll érdekében, hogy oda lovelot küldjön, vagy onnét várjon. Nagy baj, hogy küldeményeket egyáltalán nem továbbítanak, holott a műveltebb harezosok nagyon megkínázzák a legalább a tiszta inget.

Rendőri hírek. E f. hó 6-án Csereky István vácsi favarostól Vadkerten egy láda fehérnemű eloroztatván, a teit nyomozás folytán a tettesek elfogattak, s a megkerült fehérnemű tulajdonosának mgos Bárd Múthényi László úrnak, a tolvajok pedig a kir. járásbírósnak adták át. — Hontmegye Ünnepi körzshől, Bloch Vilmostól Budai István trászai juhász által oltovajlott 36 drh birka, nyomozás után megkerülvén, tulajdonosának — a tolvaj pedig érdemlett büntetésre elayeresó tekintetéből a kir. járásbírósnak át adatott. — Mohorán egy lakatlanul álló ház a ligok martaléka lón, a gyűjtés gyanúja a ház tulajdonosát terhelte, ellene a vizsgálat folyamatban van.

Színház eszmé. Szombaton, f. hó. 14-én Reiner k. a. 6-ik fellépteti adatott: „Dunán apó” régi kedves zenéjü operetta. Az előadást mindenképen sikerültnek mondhatni. Reiner k. a. gyönyörűen énekelt, és valóban csak sajnálhattuk azokat, kik ez előadást nem látták. Priello, Hovessi jól beöltözték helyeiket, Kovácsicsó kis sóloját kedvesen énekelte. Csak a kar volt gyöngé. Vasárnap „Famat” ismételtetett. Ez előadásról már szóltunk mult heti számunkban.

Kedden f. hó. 17-én Reiner k. a. jutalmát szíre került Ölfonbach, kedves zenéje miatt el nem vőltű operettje. A szép Heléna” A közönség tapsai és virággal

fogadta a vendéget, ki Heléna szerepét kedvesen, minden minden túlszóló és kitűnő énekkel adta. Valóban a vidéki operetta énekesnők között ritka az olyan, ki a két-értelmű operette szövegek annyira sikeresen helyezi, oly ügyesen elakarja és oly leereső akasztja ki, mint a k. a. és ez nagy előnyére van, mert valóban Helénáját meg a leggyöngédebb női sul is meghallgathatja. Az oroszlaúrszében sztozik Priello, ki Párisi oly szépen énekelte, hogy több helyen nyílt jelenében taps-viharra ragadt a közönség. A többi szereplők is kitűnően álltak meg helyeiket. Közönség közép számmal. Csütörtökön f. h. 19-én Reiner k. a. bucajátékaúl „Galathén operetta és „Szék-rég törvényt bont” eredeti vigjáték, Ritka élvezetes est volt a mai. A nem nagy közönség valódi gyönyörrel nézte a kitűnő előadást. A vigjátékban Völgyi, Hovessi Sándor, valódi művészettel játszott, és nem egyszer ragadták tapsra a közönséget. Az operettben Reiner k. a. Priello, Arányi és Prielléné gyönyörűdték aközönséget talpra esett és jó játékkal. Reiner k. a. Priello olragalban énekeltek, Arányi pompásan adta a „művésznő” szerepét. Prielléné kedves túlszólókkal Ganymed volt. Egy szórál az előadás a művészet valódi nívójára emelkedett, és így lehető legalkalmasabbnak regisztrálhatjuk. Szombaton f. h. 21-én Kovácsicsó javára kúttetett a „Szép Juhász” című népszimfó, mely azonban rossz idő miatt olmaradt. Hasonló sorában részvett a vasárnap f. h. 22-re kitűzött „Kő-sza Jutka” is. Hétfőn fejezték be szimfonink az idényt szombatról olmaradt „Szép Juhász” szal. Közönség csokely számmal és talán ez volt oka a kedvencülki lanyba játéknak, mert ma kivétel nélkül bizonyos melancholia jellemezte az előadókat, mely lassaként átszivárgott, a nézőkre is. Ez léven az utolsó előadás, el nem tudhatjuk e téren utólagosan megdicsérni összesen és egyenkint a színházrúla tagjait, és kitartást szorgalmat kívánunk mindelyiknek párosulva anyagi sikerrel a további rögös pályán. Völgyi ur színházrúla, mint azt már nála megszoktuk, most is szép emléket hagy hátra, és óhajtunk hogy Völgyi urat még többször is szerencsések lehessünk igazgatónak mondhatni. Kedden f. h. 24-én jótékony célú előadást rendeztek derék műkedvelőink, a mikolekzi árnykáró sultak javára. Előadott „Bál előtt és után” és „Közügyek”. — Előben Fölkel Mariaka, Kohn Helén, Kotzaurok Mariaka urhölgyek Hunzely, Sztranyavszky, és Mezey urak az utóbbiban, Kovácsik Irma, Bartos Helén kasszonyok, Balla, Kazinczy és Mezey urak működtek. Műkedvelőink és különösen műkedvelőink oly szépen oly ügyesen játszottak, hogy igazán megérdemelték a virágcsót; mert valóban az volt, mely megjeleztük a közönség ropit feljé. Különösen kitűnt Kovácsik Irma k. a. ki határozott tehetség e téren. Kitűnően működött még Fölkel Mariaka k. a. ki szép otthonosságot tanusított. A többiek is szépen és feszítenül sőt biztos mozdulatokkal játszottak, mi arra mutat, hogy nálunk megvalpa az anyag egy műkedvelői társasághoz csak hogy úgy látszik hiányzik az, ki az ügy élére állana. Közönség igen szép számmal jelent meg és megelégedve távozott a színházból. Óhajtunk hogy derék műkedvelőink még többször is játszanak s hogy az eddig támasított nemes buzgóság különösen a hölgyek részéről ne laukadjon és akkor tehetségükben fog állani játszva jót tenni, mi a nemes kedélyek legzsebb vonása.

Referens.

Különlék.

József főhercegről már egész kőro terjedt el a csattanós történeteknek. A jólelkű, népharát főherceg legközelebb védenekép szerepelt egy paraszt ember pőrben, ki hozzá folyamodott. A főherceg, ki egyik ügyvédjének adta át a pört, minlén az azt megnyerte, következő levélét írta az egyszerű földésznek: Kedves urambátyám! A pört megnyertük, de azért a dolognak még nincs vége, mert még rekurálhatják. Majd sorát ejtjük ha kell annak is. Istán áldja meg egészségével. József.” Hogy ne volna azután a főherceg népszerű ember?

A fuvarosok. Szombaton 14 fuvaros jött vissza Budapestre Boszniából. Előadásuk szorint egész Török-Samáciig az expeditióhoz csatlakoztak. Loraikat ollátta az elővezetői biztos, maguknak pedig napunkint dölben 2—2 osztr. ért. forintot nyomott a markukba, hogy abból tartassák el magukat 24 óránál. Magyarországon 2 o. ért. forint nagy pénz, Boszniában azonban meg ne kolytán, léven itt oly méreg drágaság, hogy egy kis cipő ára 50 kr., egy liter kocsisor ára 1 ft, egy font hús ára 2 ft 40 kr. s egy kupicza pálinka 25 kr. A kocsisnép noha nem lakhatott jól kedvére, azért otthagya a fuvarát a hazajött mind a 14 szál legény Boszniából Budapestre — gyalogfogaton.

Uj Szasaulien Vera. Nemcsak Péter-várnak, de Moszkvának is megvan a maga Szasaulien Verája. Orosz lapok jelentik, hogy a hó 12-én a 23 éves Wenotaka Alexandra Paulowna kinaszony állt az esküdtsek előtt, mivel azandéka volt Przewalsky népszerűtlen állami procuratort agyonlőni, tévedésből ennek Prozorowsky nevű helyettesét sebesíté meg életveszélyesen. Az esküdték a vádlót, ki egy államtanácsos leánya, egyhangulag fölmentették, a mi a közönségben riadó felkavarást keltett, úgy, hogy a vádlott, valamint védője számos kitüntetésben részesült.

"Ej ej, férjem uram de hamar megöszült", csipkedti a nő a férjét. "Hja, édes babám, no felejtet, hogy te vagy a feleségem", káromli vissza a férfi.

Egy dúsagazdag orvos egy előkelő társaságban így nyilatkozott. "Nekem az a szokásom, hogy minden fölépült patientem után egy forintot, — a minden meghalt patientem után öt forintot követelek." "Akkor nem caoda, hogy dúsagazdag lett" — rösteli az orra alá valaki.

Hók a törvényeségi elnöknek. Egy amerikai törvényeségi elnök nem rég egy nő megtagadta a feleletet a hozzá intézett kérdésre. Miért nem válaszol ön? — "Mert az mit mondanom kellene, tisztelt embernek nem szabad halania." — "Jól van no," vélekedék az államügyész "ugja hát az elnök ur fölébe."

Egy vérforrás. Virtud mellett Guatemalában van egy forrás, melyet a becsültek "Mina" vagy "Fuente de sangro" nak (vérbarlang vagy vérforrás) neveztek el. Ez egy barlang, melynek kellemtelen bűze az utazónak már nagy távolban is feltűnik és vöröses folyadékot tartalmaz,

melynek egy része színtét megtartva, a szomszédos csermelyekbe folyik, míg a másik része mint megfagyott vér lefolyik. Melynek. Egy francia utazó, dr. Leconte, 1857. felkoreste ezen barlangot és vissza-riasztott a barlang helyéből kitűnő salmiak gőzöktől. Midőn a barlangot figyelmesebben vizsgálta, tapasztalta, hogy nagy mennyiségben deuevérek és vampirok lakják a barlangot belső falaira tapadva és azt hitte, hogy ezeknek kanéja kölesüzi a víznek vérszínét. De ezeküztől vizügalatok után kiltnt, hogy csalatkozott. A vörös színt rengeteg mennyiségben lovó ázalékok okozták, midőn az apró testek rothadásnak indulnak. Innen is jön ama salmiak bűz.

Földmívelők tanulmányi utazása. A dél-magyarországi földmívelők kéad a mezoi munkák teljes befejezte után Temesvárt, mint az ottani német lap írja, gyulést tartanak. Együlés, mint tervezik, déli Magyarországon minden városából és falujából két két földmívelést választ, kik a jövő évben testileg Ausztria, Cseh és Morvaország és Sziléziába vándorolnának, hogy az ottani földmívelést a általában az öntözési műveléteketszemügyre vegyék. Evándorgyűlékezet magyar, német, szerb, román és bolgár földmívelőkből fog állani.

Egy szászur-sági agg erdész egy lipesei lapban követekezőket mondja: "Nem akarom a veszett kutya harapás elleni biztos szeremet a sirba vinni, hanem nyilvánossá tenni. Végy meleg borecetetet és langyos vizet,

mozd ki azal a sebet és szárítad meg. Ezután ontá uobány csepp chloroköenysavat a sebre, mert ásványssavak a nyálka mérget megbontják."

"Fogadd be a főtöt, léver a házadbol." — E közmondás beteljesült egy alföldi emberen. — Egy murány hntai ablakon, ki lent az alföldön ablakokkal járván, az őt szekerére vonó gardát ütközben agyonütötte, megterbeli szekerével pedig hazafelé iramodott. Ütközben, hogy jó kedvet csináljon magának, őt is adogatott a tórményből, — míg végre itthon a felmaradt gabonaműn, lón és szekerén is tuladott. A lovak voltak felfedezői a gyilkosnak és vezetői a nyomozólevélnek. Elfogták őt a lefogaltak mindenét. — Mindkettőnek neje és gyermekei vannak.

A villanyon fény jelenleg Angliában sajátságos új alkalmazást lel. Bayot kaonok, Athy rektora ugyanis terjedelmes birtokain használja, hogy a mezoi munkát éjjel is végezhesse.

Mathien de la Drome időjósata szeptember havára. A hold első negyedében 3 iktól 11-ikéig szép idő hőséggel, közönséges széllel, erdős vidéken esőzéssel. A holdtöltő szakában 11-től 19-ig hasonlóképp szép idő hőséggel, uralkodó szél nyugatról, esőzéssel a keleti és északi vidékeken. Az utolsó negyedben 19-től 26-ig szeles, csöke idő; 26-tól 30-ig rögtöni változások az időjárásban, nagy szelekkel északról ("Magyar Korona").

Lótenyésztésünk kitüntetése a külföldön Párisban a lókiállítás befejeztetett, a legnagyobb kitüntetést — a nagy aranyérmot — valamennyi kiállító állam közül csak Magyarország nyerte, az állami méneseiből kiállított lovaírt. — A lótenyésztés

tés végott alakult részvény társaság 20 kiállított lovaírt ezüst érmet nyert, a lovakat egy francia nagy tenyésztő a kiállítás második napján már megvette tenyésztés céljából. E fényes eredmény a magyar lovak kivételét és értékét nagy mértékben fogja emelni.

A magyar kir. álladalmi menesekben, f. é. szeptember hó 30-án Kiskőrös, október hó 1-én Bálványos, október hó 9-én Mezőhegyesen, október hó 13-án Szebenben részint számszeletti, részint kisorolt lovak a együttes gulyabeli tenyészműbák nyilvános szöbeli árverés útján, azonnali készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek fognak eladatni.

Piaczi árak B.-Gyarmaton.

1878. évi szeptemberhó 23-án.

Tisztabúza 7 frt — kr. — 7 frt 20 kr.
Róza . . . 5 frt 20 kr. — 5 frt 30 kr.
Árpa . . . 5 frt 80 kr. — 6 frt — kr.
Zab . . . 4 frt 80 kr. — 5 frt — kr.
Kukorica 6 frt — kr. — frt — — kr.

Jegyzette: Szekeres János.

Szerkesztői üzenet

A „Lővönöcs” Híradó” szerkesztőségének. Felkérjük, hogy nyilatkozatokat egész terjedelműben legyen szives felvenni, nem megcsönkítva, mint azt az elő nyilatkozatunkkal tetta.

Bécsben írtunk az Örtágra. Prám! on az egész világot magára viténká cikkekkel.

Feladó szerkesztő

Horváth Danó.

H I R D E T É S E K.

Alólírott a nagyérdemű közönség különös figyel-
mébe ajánlja

a legjobb minőségű
amerikai
varrógép-raktárát

gyári árak mellett. Továbbá van szerenéséje a n. é. közönség-
nek tudomására hozni, hogy üzletét a mostani időnynek megfelelőleg a
legújabb divatú kelmékkel, u. m. téli kendőkkel,
barchettokkal, vatmulokkal, ugyszinte vászonneműek:
rumburgi vászon, sifon; selyem szalagok minden
szinben; pottondorfi kötő pamut, s mindennemű rövidáru ezikk-
kel elláttam, melyek gyári áron adatnak el. A t. közönség figyelmebe
ajánlja magát

BÖHM J.

9-4

B. Gyarmaton, Gazdik Lajos ur vaskercakédése mellett.

K Ö L C S Ö N T

sorjagyek, állampapírok, részvények, kötelezvények és másnemű
értékpapírok ad 8% ra

GRÜNVALD MÓR

bank- és váltó-üzlete

Budapesten Váci utca 9. szám alatt.

Özges helybeli és vidéki ügynökök kedvező feltételek alatt elfogadjatnak.

(E-01)

Hirdetmény.

Két igen jó munkaköpes,

8 ló erejű

cséplőgép

(Robey és Garrett londoni cégétől)

elevátorral együtt,

valamint

egyeb gazdasági eszközök

a gyári ár feleért eladó.

A cséplőgépek kívánatra
gözzel megpróbáltatnak. Bö-
vebb felvilágosításul szolgál

Weisz Jónás

mint Wilhelm Forenez
teljhatalmazottja, B.-Gyar-
maton, a Szécsényi-utczában.

3-1

Dr. HANDLER MÓR,

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész gyógyít gyökerecen, fényes és tartós siker biztosításá
mellett mindennemű

TITKOS BETEGSÉGEKEKET

- 1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint: magömléseket, az ingerlékeny gyenge-
séget, az ondófolysást, különösen a TEHETETLENSÉGET (elgyengült férfierőt);
- 2) húgyesőfolysásokat (még oly időtleteket is), a nemzörések bujakóros fekélyeit és masodrendű bujakórt minden alakjaiban és elcsúdtasibaan.
- 3) húgyesőszűkülléseket,
- 4) friss és idült nyákfolysásokat, nőknél az ugynevezett fehérfolysást és az onnan eredő magtalanságot,
- 5) BŐRKIÜTÉSEKET,
- 6) a húgyhólyag betegséget és vizelési nehézségeket.

Rendel naponkint: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig és este 7 órától 8-ig.

Lakik: BUDAPESTEN, Belváros, Kigyó-utca 2. sz. a. Kigyó- és Városház-utca sarkán (Rottenbillerfele ház) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.